

1. Kdo se potuluje bez obchodu a práce a nemůže dokázati, že má prostředky ku své výživě aneb že takových řádným způsobem dosíci chce, jest tulák. Tuláctví jest přestupkem, který trestá se od soudu na postiženém trestem od jednoho až do tří měsíců tuhého vězení dle okolností zostřeného (§ 1).

2. Tuláci k práci způsobilí jakož vůbec osoby práce schopné nemající žádných příjmů a žádné dovolené živnosti, kteří ohrožují bezpečnost osobní neb majetku, mohou býti vyzváni úřadem bezpečnosti (policejním ředitelstvím, magistrátem, okresním hejtmanstvím), aby v určité lhůtě prokázali, že se dovoleným způsobem živí. Nevyhoví-li tomuto příkazu z odporu před prací, dopouštějí se přestupku, který trestá se tuhým vězením od 8 dnů až do tří měsíců (§ 3). Takové osoby nazývají se v praxi zahaleči na rozdíl od obyčejných vagabundů. Kdyby osoby takové v ustanovené lhůtě nevykázaly řádnou živnost z jiného důvodu než z odporu před prací, ku př. ze vzdoru neb nedbalosti, tu nemá nastoupiti trest soudem, nýbrž ustanovený v cís. nař. ze dne 20. dubna 1854 č. 96 ř. z.

3. Osoby, které pro tuláctví již byly trestány a bezpečnosti majetku nebezpečnými jsou, mohou býti dány pod policejní dozor (§ 4 zák. ze dne 10. května 1873) (viz čl. Dohled policejní).

4. Osobám štítícím se práce, které nemají ani prostředků ku své výživě ani dovolenou živnost neprovozují, může každá obec, v jejímž obvodu se zdržují nebo byly postiženy, uložit práci přiměřenou jejich schopnostem buď za odměnu neb za stravování. Zdráhá-li se osoba taková příkázanou práci konati, dopouští se přestupku, který trestá se tuhým vězením od 8 dnů do jednoho měsíce (§ 4 zák. ze dne 24. května 1885 č. 89 ř. z.).

5. Proti osobám, které pro tuláctví neb odpor ku práci byly odsouzeny, může soud v rozsudku vysloviti přípustnost odevzdání do ústavu donucovacího (§ 7 cit. zák.).

6. Konečně mohou tuláci a jiné osoby práce se štítící, které zneužívají veřejné dobročinnosti, býti odstraněny, po případě i vyhostěny, pakli ohroženy jsou výhradně zájmy toho místa, z něhož osoba ta odstraněna býti má (§§ 1 a 2 zák. o postrku ze dne 27. července 1871 č. 88 ř. z.). Bližší ve čl. Odstrčení.

7. Aby se zabránilo tuláctví, bylo zakázáno vystavovati vysvědčení o neštěstí neb chudobě za tím účelem, aby na základě jich žebráno býti mohlo, a prohlášeno to za přestupek (§ 3 zák. ze dne 10. května 1873 č. 108 ř. z.). Viz čl. Policie chudinská a Stravovny.

Týrání zvířat viz *Zvířata*.

Ubytování vojska.

I. Pojem.

Ubytování vojska jest jednak právem státu, jednak povinností státních občanů. Státu přísluší totiž právo ubytovati jednotlivé části ozbrojené moci neb jednotlivé příslušníky její i v míru za přiměřené odškodnění v neerárních budovách; povinností státních občanů jest buď celá oddělení vojska či jednotlivé vojenské osoby do domu přijati. Ubytování vojska jest ve své nynější formě důsledkem všeobecné branné povinnosti. Ve starověku jakož v čase stěhování národů existovala pouze ležení; v prvních dobách středověku staral se každý lenní či korouhevní pán sám o přebyt svých vasalů a oděnců; lancknechtí tábořili ponejvíce ve